

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Velja:

za celo leto za bolj premožne 2 goldinarja; za manj premožne rodoljube pa 1 gl. 50 kr.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Leto XIII.

V Celovcu, 20. prosinca 1894.

Štev. 2.

Naš deželni zbor.

Dne 10. t. m. so se spet zbrali koroški deželni poslanci. Rekli smo zgoraj „naš deželni zbor“, v resnici pa ni „naš“, kajti le dva moža zastopata koroške Slovence, 34 je pa nemških liberalcev, ki se ne zmenijo za želje slovenskih prebivalcev v deželi, še za nemškega kmeta jim ni dosti mar, sicer bi mu ne nakladali takih bremen; saj je malo dežel, kjer bi bile deželne doklade tako visoke, kakor na Koroškem. Pri šolah se jim denar nikoli ne smili; pol milijona goldinarjev se potrosi vsako leto za ljudske šole; pri tem pa še niso ušteti velikanski stroški posamičnih občin pri zidanju in razširjevanju šolskih hiš. Pravijo sicer, da se ti stroški spet povrnejo, ker se ljudstvo ložeje preživiti, ako je bolj izšolano. Mi pa nemamo prave vere v ta pregovor, ker smo videli že mnogo študiranih beračev. Marsikdo je le nasprotno misli, namreč da se otroci pri osemletnem šolanju postopanja navadijo in da jim delo potem ne diši, brez dela pa ni jela. Kmetijske in rokodelske šole bi bile bolj na mestu, da bi se otrok že zgodaj navadil tistih opravkov, s katerimi se bo potem preživljal, in da bi dobil več veselja za svoj poklic. — Ravnanje Drave je požrlo mnogo lepих denarjev, in ubogi brežani zdihujejo pri plačevanju doklad za to po večem ponesrečeno podjetje. Ukljub temu jim ravnanje vodá še vedno po glavi roji, in zdaj pride Glina na vrsto za ravnanje. — Zidati mislijo tudi novo deželno bolnišnico, ki bo stala kakih 600 do 700 tisoč, če ne več. Ali bi ne kazalo bolje, napraviti več okrajnih bolnišnic, katerih bi se mogli posluževati tudi drugi, bolj oddaljeni kraji, ne samo Celovec in njegova okolica ter po svetu klateči se vandrovcji? — Železnica iz Celovca v Košentavro je sicer potrebna, pa poslanci bi morali na to delati, da prevalijo stroške na državo, kajti naša dežela ni tako bogata, da bi si mogla sama zidati potrebne železnice. — Mislijo tudi na deželno zavarovalnico in deželno hipotečno banko. Deželno zavarovalnico je priporočal že rajni monsignor Andrej Einspieler, ker bi potem denar, ki ga izdamo za zavarovanje, ostal v deželi. Vendar se je ne moremo prav veseliti, če pomislimo, kdo bo celo reč vladal: uradniki in agenti te deželne zavarovalnice bodo ob enem na deželi agenti nemško-

liberalne stranke. — Hipotečne banke nam Slovincem ni treba, ker imamo svoje posojilnice; in če bi kedaj tak zavod potrebovali, oskrbela ga nam bo zveza slovenskih posojilnic v Celju; ni treba, da bi nam Nemci kruh rezali. — Iz rečenega bodo bralci že spoznali, da nam ni treba misliti na znižanje deželnih doklad, veliko prej se je bati, da se povišajo. Denar po nepotrebnem trošiti in dolgove delati, to so liberalci od nekdanj znali, malo pa se jim smilita kmet in obrtnik, ki morata potem doklade plačevati. — Naša dva poslanca ne moreta nič storiti, ker ju še poslušati ne marajo. Pa tisti kmetijski poslanci, ki so ob enem pri liberalnem „bauernbundu“, bi lahko za kmete kaj dosegli, ker so v toliki milosti pri liberalcih in njih srčni prijatelji; zato bi bila dolžnost gg. Kirschnerja, Oraša in takih, da bi drugim liberalcem povedali, kako huda se kmetu godi, in jih prosili, naj mu ne nakladajo novih bremen, ker že dosedanjih ne more več nositi. Zmirom se hvalijo, kolika skrb jim je za kmeta; naj vendar to pokažejo v deželnem zboru, tam je kraj za to, ne pa na Ledenicah. Pa nekteri gospodje na shodih drugače govorijo, kakor v zbornicah poslancev. Tako je Ghon, kakor nam je sporočil naš Dunajski dopisnik (glej št. 35. lanskega letnika), v državnem zboru glasoval za novo brambovsko postavo, poprej je pa pri shodu na Ledenicah (kakor je poročala „Tagespost“) rekel, da ne more glasovati za to postavo, ki naklada kmetom tako težko breme. — Če je Kirschner res kmetom prijatelj, naj v deželnem zboru enkrat sproži razgovor o gozdarski postavi in o lovski postavi in naj pové gospodom, kake težave in krivice ti dve postavi nakladate kmetom. Življenje človeka po naših postavah ni toliko vredno, kakor življenje škodljivega zeca (zajca); kajti prigodi se, da dobi ubijalec človeka milejšo kazen, kakor tisti, ki je zeca ubil, ker mu je škodo delal. Zakaj pa poslanci takih rečij ne spravijo v razgovor? Ali se mar zamere bojijo?

Dopisi prijateljev.

(Kronin dar!) V korist družbe sv. Cirila in Metoda so darovali: Primož Šelander, posestnik v Želučah, 1 krono; Marija Mošet v Pečah 3 krome; Neimenovan narodni učitelj na Koroškem 4 krome; Neimenovan blizu Škočidola pod

geslom: „Vse za čast Božjo in za ljubo mladino“ 2 kroni; Jos. Svatoň, provizor v St. Jurji 1 krono; Valentin Zwick 1 krono; France Komar 1 krono; Jakob Mosn 1 krono; Lovrenc Bašter v Senčnem kraju pri Pliberku 1 krono; Tomaž Cikulnik pri Mrzli vodi poleg Velikovca 2 kroni; Jan. Trunk, kmet v Blačah pri Beljaku, 1 krono; Jak. Knaflič, župnik v Ločah, 2 kroni; Matevž Markovič v Blačah 1 krono. Skupaj 21 kron. Lepa hvala vsem darovalcem! Živeli nasledniki!

Iz Celovca. (Naši učitelji.) Slučajno sem dobil v roke list koroških učiteljev „Kärntner Schulblatt“ 1894. l., št. 1. Prav vstrašil sem se, ko sem iz tega lista spoznal, kako nasprotni so koroški učitelji cerkvi katoliški in njenim služabnikom. Znano je, da so najhujši članki zoper Slovence in duhovščino v liberalnih časnikih spisani večidel od učiteljev! Pa posebno omenjeni časnik kaže nasprotstvo teh ljudij zoper našo sv. vero. Ta listič ureduje sedaj učitelj R. Mattersdorfer, kateri je kot pripravnik leto za letom užival hrano in zajemal denarno podporo v duhovski hiši. Ta gospod se ne sramuje pisati abotno laž, da je bila šola tudi v minulemu letu zopet in zopet izpostavljena navalu močij, ki nočejo umeti, da s stoletji napreduje tudi človeštvo.* No, naši učitelji pač „napredujejo“, pa kam in kako! Dalje obžaluje ta list, „da se v šolah zopet opravljajo molitve, ki se ne ozirajo na verske manjšine“; obžaluje dalje, da ima kedaj cerkev zopet dobiti kaj upliva na šolo in učitelje!! Tako tedaj sodijo o veri, o naši cerkvi koroški učitelji, kajti v njih imenu govori oni list, ki se sploh kaže hudega nasprotnika katoliške cerkve in ki poudarja, da je učiteljem prva dolžnost, boriti se „za napredek in svobodo“ — brez Boga! In tem ljudjem je v skrb izročena naša mladina! Kam pridemo? —

Iz Celovca. („Südmark“ in nekaj drugega.) Dne 5. t. m. so napravili Celovski nemški in nemškutarski dijaki (studenti) ples na korist zloglasnega društva „Südmark“, ki ima namen, postene in miroljubne Slovence preganjati z rodnih domačih tal! Dobička so napravili celih — 60 gl. No s tem denarjem nas še ne bodo pregnali! Celovške krasotice so se pa menda pri tej priliki ve-

*) „Besonders die Schule war es, die auch im abgelaufenen Jahre immer wieder dem Ansturm jener Mächte ausgesetzt war, welche es nimmer verwunden können, dass mit den Jahrhunderten auch die Menschheit fortschreite.“

**) „... denn heute verrichtet man in öffentlichen Schulen bereits wieder Gebete, die auf confessionelle Minoritäten keine Rücksicht nehmen.“

Nujna pomoč v skrajni sili.

Spisal Josip Osterc.

Ob robu obširnega gozda stala je borna bajta, oddaljena dobre pol ure od najbližje vasi. Da je bila že dalje časa neobljudena, pričale so potrte šipe v oknih, zdrte stene, streha je kazala gola rebra, in celo tla so bila s travo obraščena. Vse to kazalo je malomarnost lastnikovo.

Nekega spomladnega dne pride po potu mimo te hišice tujec kakih trideset let; bil je lepo oblečen, visoke postave, podolgastega obraza ter majhnih rujavih očij. Na prvi pogled bi ga vsakdo sodil, da je lep. Vstavi se pred to zapuščeno in si jo ogleduje. Nek zaničljivi smeh mu zaigra krog usten; ob enem pa se ga poloti neka notranja bolest, kajti premišljuje, koliko ljudij bi rado bilo pod svojo streho, a je nimajo; ta kočja pa tukaj stoji, kakor zastoj. Bil je utrujen. Vleže se toraj v mehko travo pod košato cvetočo črešnjo, dene si pod glavo svojo potno culico, da si malo odpočije in potem nadaljuje svojo pot, ktera ga vodi vedno naprej, da sam ne vé kam. Toda ni mu moči zaspiti. Glasno žvrgolenje drobnih ptičic v gozdu, zamolklo brenčanje pridnih čebelic na drevesu in prijeten vŕnj vijolic in drugih cvetlic krog njega, dramijo ga iz sladkega sna. Ali ni ga samo to vznemirjalo; misli so bile hujše, — misli namreč, kam gre, kje bo dobil kako službo, kako bo občeval s tujimi, njemu nepoznanimi ljudmi?! . . . In vest ga peče, zakaj je ostavil svoje domovje, svoje roditelje, brate in sestre, in svoje znanca in prijatelje?! . . . Ti otožni spomini na minulost in

misli v bodočnost vzdignejo ga od tal. Svoje oči spet vpre v to revno podrtino. Lahko si mislimo, kako težko najde človek počitka in mirú, ktereга skelí in peče vest; kako lahko pa oni, kateri ima čisto vest in mir v svojem sreju.

Tujcu, ki je še vedno pregledoval to bajto, vzbudé se hkrati te-le misli: „Res prijeten je ta kraj! Oh kako veselo in zadovoljno bi jaz tukaj živel, kajti petje milih ptičic iz temnega gozda bi mi zelo kratkočasilo moje dolgočasne dni. V sencí se sprehajati in občudovati naravo, oj, to bi bilo veselo! Še bolj prijeto pa, da bi živel samotno, oddaljen od drugih ljudij.“ Vzame klobuk z glave, obriše si z žepnim robcem znoj s čela, kar ga nekdo lahko po rami potrka in nagovori: „Dober dan, mladi gospod!“ Tujec se tega iznenadenega pozdrava prestraši, se obrne in ugleda lepo opravljenega, postarnega gospoda, ter odzdravi: „Bog daj, Bog daj!“

„No, kam ste pa namenjeni?“ vpraša ga gospod.

„Grem po svetu, da bi dobil kje kako službo.“

„Kakega rokodelstva ste se izučili?“

„Rokodelstva se sicer nisem izučil nobenega, a dovršil sem gozdnarsko šolo z dobrim uspehom.“ Med tem pokaže spričevalo gospodu, da se uveri o resnici. Gospod nekaj premišljuje, in potem povzame besedo: „Ali bi ne hoteli pri meni prevzeti službo gozdnarja čez ta-le gozd?“ — „Zakaj ne“, odgovori mu tujec. Nato ga gospod nagovori, naj gre z njim na dom, da se natančneje o vsem dogovorita.

Čez dobre pol ure zagledata pred seboj veliko zidano poslopje; ravno tja sta namenjena. Ko vsto-

pita v sobo, se tujec ne more prečuditi notranji krasoti in lepoti.

Strežnik njima postreže — na ukaz gospoda — z raznimi jedili in zlahno vinsko kapljico. Kmalu je bila pogodba sklenjena, v največjo zadovoljnost novega gozdnarja. Pogovarjata se o različnih rečeh, in naposled prigovarja gospod gozdnarju, naj mu nekoliko razloži iz svojega življenja, in kaj mu je dalo povod, da se je podal tako daleč v svet. Gozdnarju bilo je to po volji; ni se toraj nič obotavljal, ampak hkrati začel je pripovedovati:

„Kakor Vam je že iz potnih bukvic znano, je meni ime Venceslav Ničemski; ravno tako tudi mojemu očetu. Doma smo imeli lepo hišo in toliko zemlje, da smo lahko izhajali. Ali kakor pravijo, da se človek dobremu lahko prevzame, tako se je prevzel tudi naš oče. Popival je po gostilnah in potem denarje na posodo jemal, da nas je bilo vseh groza; nobeden mu nič ni smel reči, pomanjkanje pa je bilo že v vsakem kotu. Ko smo otroci nekoliko odrasli, sprevideli smo, da nazadujemo pri gospodarjenju, začeli smo skrbeti vsak za svojo bodočnost. Jeden učil se je tega rokodelstva, drugi zopet drugega, a jaz sem jo mahnil v gozdnarsko šolo. Ko isto dovršim, umrje nam stric, namreč mojega očeta brat, kateri ni imel žene, niti otrok. Že v svoji bolezni nam je večkrat rekel, da bomo mi otroci po njem dediči, kajti spoznal je, da ako nam bode oče še zanaprej tako zapravljjal, ne smemo gojiti upanja do kakega premoženja po svojih starših. Ne dolgo, in umrl je stric; nam pa je v svoji oporoki volil tri tisoč goldinarjev. Otrók nas je šest; prišlo je toraj na vsakega pet sto goldinarjev.

liko bolj zanimale in brigale za mlade dijake, kakor pa za „Südmark“, „Fr. St.“ tožijo, da k plesu ni prišla Celovška „visoka gospoda“. Čudno, da je tudi brez te šlo enkrat — zoper Slovence! — V Celovško bolnišnico pridejo za postrežbo katoliškimi bolnikom lutrovske dijakonise*) iz — Berolina! Na Koroškem mnogo ljudij nima dela in še jih kličejo iz protestantskega Berolina. Jedna dijakonisa je že v Celovcu. Morda tako mislijo bolj hitro razširjati na Koroškem blaženo nemščino in pa versko mlačnost! Zakaj se katoliški deželni odbor in naši katoliški zdravniki toliko branijo katoliških redovnic: usmiljenih sester, katere po celem svetu slovijo kot najboljše postrežnice v bolnišnicah?!

Od nekod. (Beseda slovenskim zastopnikom v občinskih zastopih in krajnih šolskih svetih.) Dasi so občinski zastopi in krajni šolski sveti večinoma v rokah naših nasprotnikov, vendar se nahajajo v njih tudi domoljubni Slovenci. In njih sveta dolžnost je, da povzdignejo vsakokrat svoj glas, kedar pride na vrsto kaka stvar, ki utegne škodovati Slovincem in njih težnjam. Ni pa zadosti, da pri takih priložnostih slovenski zastopniki le nasprotujejo in protiglasujejo; oni morajo vzroke in razloge, zaradi katerih se jim vidi dotična stvar škodljiva, tudi dati zapisati v zapisnik. Pripetilo se je nekolikokrat, da se je zapisnik dotične seje predložil na višjem mestu; in ker ni bilo zapisano, zakaj so slovenski zastopniki nasprotovali, reklo se je, da niso imeli nobenih vzrokov nasprotovati, ampak da so le nasprotovali, ker so bili v to nahujskani. Ako so pa razlogi zapisani, pretehtajo jih viši gospodje in ako vidijo, da so upravičeni, lahko pomorejo tudi Slovincem do pravice. Zahtevajte torej, da se vaši razlogi pri vsakem glasovanju zapišejo v zapisnik. To vam svetuje nekdo, ki Slovincem zlasti pa koroškimi vse dobro želi. Bog in Slovenci!

Izpod Jepe. (Sčasoma bomo že spoznali svoje prijatelje.) Jako hvaležni smo gospodu dopisniku iz Dunaja, ki nam je nedavno v „Miru“ naznanil, kako pogumno in glasno je naš poslanec Ghon — domoljubni in pošteni Slovenci ga sicer niso nikdar volili — glasoval za domobrantsko postavo, ki nam kmetom nalaga tako težke butare. Zdaj vsaj vemo, koliko smemo verjeti gosp. Ghonu, ki je na shodu „bauernbündarjev“ v Ledenicah zagotavljal, da bo glasoval proti omenjeni postavi. Taki so ti liberalni gospodje! Gospoda dunajskega dopisnika pa prosimo, naj gleda tudi zanaprej poslanca na prste — ali bolje, na usta, in nam naj poroča, kako pogumno bo pomagal poslanec Ghon tlačiti že itak uboge kmete. Sčasoma se bodo že tudi zaslepljencem odprle oči.

Od Zile. (Predrznost „nemškega“ učiteljčka. — Bralna in pevska društva.) „Ne čitajte »Mira«! Berite nemške časnike, a »Mira« nikar! On vas hujska proti šoli in učiteljem. Pošiljajo ga zastoj med ljudi, da slepijo narod.“ Tako nekako govoril je tukajšnji podučitelj, čegar ime se končuje na češki ř, svojim učencem. Mož se sicer šteje za pristnega Nemca, a resnica je, da je njegov oče kot pristen Čeh prispel na Koroško. No to nas ne briga; pač pa se

*) Diakonise so protestantske (lutrovske) redovnice.

Ali komaj smo denarje prejeli, že nas je oče hotel prisiliti, naj je njemu izročimo. Res, mlajša dva sta mu jih izročila, a mi starejši hoteli smo se prepričati, ako bode te denarje v dobro obrnil, da mu še le potem damo. Uvideli smo, da se denar izdaje le za pijačo in zapravlja pri igrar, storimo trden sklep, da ne damo očetu niti krajcarja; in pri tem tudi ostanemo. Ko je zahteval oče od nas denar, smo namesto, da bi mu ga dali, pobrisali jo od doma. Jaz sem si izvolil pot daleč od doma, a brata in sestra ostali so blizu doma.

To so tedaj glavni podatki, ki so mi dali povod, da sem zapustil hišo očetovo in domovino svojo.

Gospod mu na to reče: „Da ste zaradi navedenih vzrokov podali se od doma, vam čisto pritrjujem, kajti mož takih let, kakor ste vi, mora — ako ima na zanašanje drugih slab pogled v bodočnost — pričeti sam za-se skrbeti.“

Odpravita se v gozd. Gospod odkaže gozdnarju vsa zemljišča, ktera so mu v skrb izročena; potem se podasta na dom k počitku.

Drugi dan je že Venceslav veselo žvižgaje po gozdu korakal, kajti bil je popolnoma zadovoljen s svojo službo. Srce mu je radosti utripalo, vživati samotno to krasno prirodo; gozd in polja zdela so se mu krasno ozaljšan vrt, kjer kraljuje zadovoljnost in sveti mir. Petja mili glas slišal je iz gozda, a najljubša mu je bila: „Zaspival slaviček v hájku zeleném, že mý, moja mila svoji nebudem.“

Hrano in stanovanje imel je pri gospodu, kateri je bil jako vesel svojega novega služabnika; pa saj mu je tudi vse tako skrbno in vestno opravljal, da si gospod zvestejšega misliti ni mogel.

Preteče leto dnij. Gozdnarju zdi se ta služba

moramo odločno upreti — čudnemu postopanju teh nemških rev, ki živé ob našem kruhu, in potem mislijo, da jim je dovoljeno sramotiti in psovati pred našimi otroki národ in jezik, kterege govore njih stariši! Kaj takega je pač le pri nas mogoče, kjer vedó učitelji, da se temu počenjanju na višjem mestu nihče ne upre, ampak da se še očitno in tajno — odobruje! Te besede proti „Miru“ niso niti prve in bojimo se, da ne bodejo zadnje, ki jih je spregovoril edini ta „Nemec“, ki živi med nami, proti naši národnosti. Vse tiste po nemških časnikih že tolikokrat pogrete bedastoče o „kranjskih hujskačih“, o „skrpanem slovenskem jeziku“ itd. ucepljajo se tu v srca naše mladine. Da zadnjič povdarjal je ta pristni German, da stanujejo tam na severu tisti „Čehi, ki se postavljajo proti cesarski hiši!“ Se li to ne pravi, gojiti v šoli grdo, umazano politiko, učiti otroke sovraštva do svojega rodú, do slovanskih nam bratov? In če vzkipi človeku jeza in piše nektere besede proti takemu rogoviljenju prevzetnega tujca, se to imenuje „hujskanje proti šoli in učiteljem“! Če nam že ne daste národnih šol, dajte nam vsaj pravičnih učiteljev. Fiat justitia! Dragi „Mir“, to ti je pač žalosten pozdrav za novo leto. Pa upajmo in delajmo! To rogoviljenje nam kaže, da so se nas začeli tudi tukaj naši nasprotniki bati. Kdor vestno opazuje, vidi, da se bistrijo pojmovi, da se tudi Ziljanom odpirajo oči in nam kmalu napoči dan, da ne bomo več „podlaga tujčevi peti“! V to pa nam je pred vsem treba národne omike in s to — národnega ponosa. Vstanoviti bi bilo treba čitalnico, ki bi skrbela za izobrazbo, ki bi pa gojila tudi národno pesem. Pred slovensko pesmijo taja se nemškutarstvo liki snegu pod pomladnim solncem. Prostor so tu, navdušena mladina je tu; treba nam samo izurjenega pevovodje. Bi se li ne dal dobiti eden pevovodja za več pevskih društev? Kjer morejo národnjaki kako mesto oddati, naj blagovolijo to pomisliti. Kolikor je meni znano, so se primorska pevska društva na isti način vstanovljala, in sedaj nastopajo v Trstu po 400 mož! Učitelji nočejo ali ne morejo in ne smejo očitno stati na naši strani; pomagajmo si torej sami.

„Na delo tedaj, ker resnobni so dnovi,
A delo in trud nam nebo blagoslovi!“

Od Zile. (Naši Amerikanci.) Iz občine Strajaves, kamor spadate župniji Bistrica in Gorjani, jih je blizu 200 v severni Ameriki. Pa ne le samo moške in fanti, tudi dekleta in žene z otroci se niso prestrašile dolgega in nevarnega pota. Nekteri so si precej denarja prislužili, ter ga na dom poslali; drugi pa tudi tam le pomanjkanje trpijo, in bi se radi nazaj vrnili — pa ne morejo. Sploh se vidi: kdor doma ni delal, kdor je doma le zapravljaj, tudi tam to zna. Ker tam zdaj dela ni, so nekteri že nazaj prišli.

Iz Bilčovsa. (Župnik Boštjan Gradičnik †.) Že dolgo nismo imeli svetu kaj naznaniti, in tudi danes imam le žalostno novico. V četrtek po novem letu se je po celi fari raznesla novica, da je g. župnika kap zadela. Marsikterege so solze polile pri tej žalostni vesti. Saj so bili priljubljeni pri vseh dobrih ljudeh zavolj svoje milosrčnosti in dobrotljivosti; poleg tega so bili pa tudi vnet in uzoren duhovnik. Bili so že prej slabotni, posebno v nogah, tlačila jih je pa tudi starost 77

vendar le predolgočasna in življenje preveč samotno. Premišlja, kaj mu je storiti. Sklepa načrte za jedno in drugo; slednjič vendar preudari, da bo najboljšje: oženiti se. Te misli razodene gospodu. Gospod mu reče, da mu čisto nič ne nasprotuje v tem; le toliko, da si mora tedaj drugod gledati za hrano in stanovanje. Venceslav se spomni one bajte pri gozdu, ter vpraša gospoda, ali bi mu hotel isto prepustiti za stanovanje. Gospod mu obljubi, da mu jo čisto zastoj prepusti za stanovanje; zraven pa še, da si sme vsekati v gozdu toliko lesa, kolikor ga bo potreboval za popravo; le delavce mora sam plačati. Venceslav je bil s tem čisto zadovoljen.

(Konec prihodnjič.)

Iskrice.

Pridnost je mati prave sreče, zakaj le delavnim rokam Bog blagoslov daje.

Če imaš zvestega prijatelja, imej ga v časti bolj kakor bogastvo; če pa tvoji stariši še živijo, spoštuj jih razun Boga nad vse.

Če hočeš koga dobro spoznati, pojdi v njegovo hišo; poglej dobro, kakšen red je v njegovi hiši in kako se obnaša proti svoji družini. Red v hiši priča navadno o rednem, poštemem življenju.

V resnici vesel more biti le človek srca nedolžnega; ljudje surovi, grehom in strastém udani, znajo biti sicer razuzdano veseli, ali v resnici veseli biti ne morejo.

let. Rojeni so bili namreč dné 10. rožnika 1817 v sosednem Št. Iljnu pri Dravi, v mašnika posvečeni pa dné 5. vel. srpana 1845. Še tisti četrtek dné 4. prosinca so izdihnili svojo blago dušo. Malo dnij poprej opravili so, ker so se že slabega čutili, dolgo spoved in prejeli tudi sv. olje. Na novega leta dan so nam peli še sv. mašo; zdaj so pa že v grobu; človek je, kakor kaplja na veji ali pena na vodi, pade in zgine in ni je več. Pri nas so službovali 38 let, trudapolno delovali in skrbeli za naše dušne in telesne potrebe. Zlasti so skrbeli za farno cerkev in veliko so dali popraviti na svoje lastne stroške. Svoje žive dni so bili zvest slovenski rodoljub in radodaren podpornik naših časnikov in národnih slovenskih zavodov. Težko jih bomo pozabili, ker smo jih bili tako vajeni, zlasti ubogi ljudje jih bodo pogrešali, ker pokojni gospod so jim bili dobitelj oče, vsakemu so radi pomagali z darilom ali dobrim svétom, brez daru niso nikogar od sebe spustili. Bog naj jim vse stoterno poplača! Na sv. treh kraljev dan smo jih položili k poslednjemu počitku. Ukljub slabemu vremenu so prišli k pogrebu štirje sosedni duhovniki in obilna množica ljudstva. Blagoslovili so jih več. g. Kotmirski župnik, govor so pa imeli več. g. župnik iz Sveč. Opominjali so nas, naj se rajnega g. župnika Boštjana spominjamo v molitvi, potem bodo tudi oni za nas prosili v nebesih. Povedali so tudi, da so rajni župnik na smrtni postelji, ko so spoved opravljali, slovesno izrekli, da iz srca odpustijo vsem tistim farmanom, od katerih so bili kedaj žaljeni. Res, veliko žalostnih in britkih ur so pri nas pretrpeli, zlasti v zadnjem času, ko so zavolj bolehnosti že težko opravljali svojo službo. Premožnja niso skoraj da nič zapustili, ker so že za živih dnij vse razdelili med uboge ter si s tem nabrali nebeških zakladov, ki jih tat ne odnese in molj ne sne. V imenu cele fare izrekamo lepo zahvalo vsem, ki so se pogreba udeležili, posebno č. g. duhovnikom in potem še g. pevcem za njih milo petje. Predragi pokojnik naj pa v miru počivajo, in večna luč naj jim sveti!

Več farmanov.

Iz Rožne doline. Znano je, da je kupil visokorodni gospod grof Oskar Christalnig grad v Goričah, kjer s svojo blagorodno gospo soprogo Luizo, rojeno grofico Belegarde od jeseni sem stanuje. A preblagi gospod grof gotovo ni mislil, da bode moral toliko trpeti od naših liberalcev. Kako ostudno piše o njem Beljaška „D. Allg. Ztg.“ z dné 14. grudna l. l. Ker se g. grof ne sramuje niti sv. vere, niti mile slovenščine, podtikajo mu tukajšnji zagrizeni nemškutarji politične namene. Res moralčno čisto sprijen in slab mora biti pisec Beljaške „Urše“, in naj bo tudi kakor slutimo, iz učiteljskih krogov — da se drzne pisati, da grof Christalnig zategadel večkrat svete zakramente sprejema in redno obiskuje božjo službo, da bi se ljudstvu prikupil in da bi ga izvolili za poslanca! Drznemu dopisunu in njegovim privržencem pa povemo, da se pošteno slovensko ljudstvo veseli tega visokega izgleda prave pobožnosti, ker to kaže, da visoka gospóda ni taka kakor naši liberalci. Gotovo je lepo in častno spoznati svojo vero, lepše kakor se je sramovati in jo zatajevati. A kaj je vera našim liberalcem mar? Saj imamo tudi tū dosti ljudij, katerim je cerkev in vera deveta briga. Celo leto ne zahajajo v cerkev, duhovne pa znajo dobro obrekovati, in se iz svetih rečij norčevati. Obnašajo se pa tudi prav pohujšljivo in ljudem dajejo slabe izgledé. Zato jih peče vest, ko vidijo da častita gospoda dela drugače in daje res izpodbudljiv izgled. Štejejo se za bogate in prave modrijane, da modrost kar na ustih nosijo. So li pa res tako modri, je drugo vprašanje! Tak človek gre v Celovec, študira eno leto ali dve in ker ne gre prav „izpod rok“, hajdi domu, je že dovolj učen, vsaj toliko da bije na liberalni boben in pošilja Beljaškemu listu nesramne dopise! In takih ljudij imamo žalibog le preveč v Rožni dolini. Med take olikance spada tudi oni sosed v Goričah, ki je grofu na prijazni slovenski pozdrav tako osorno in lažljivo odgovoril: „Was wollens denn Herr Graf, ich verstehe nur deutsch“. Ta bahač je sin pristno slovenske rodovine; a odkar mu kruh reže nemško-liberalna gospóda Borovljanskih fužin, zatajuje svoj materni jezik in se sploh obnaša kot liberalna poturica. O tem odpadniku, ki se po svojej bahariji treznemu človeku pristudi, je pač dobro sodil nek znani gospod: „O der Mensch hat eine Stallbildung genossen“, t. j.: „Ta človek se je izomikal v hlevu — pri živini.“ Da bi si pač ti zaslepljenci vzeli g. grofa za vzgled. Boljše bi jim bilo občudovati in posnemati njegove lepe lastnosti in čednosti, kakor ga tako nesramno obrekovati po časopisih!

Iz Trušenj. (Kdo laže?) „Freie Stimmen“ pišejo dné 23. grudna minulega leta iz Trušenj: „Da si list »Mir«, kterege ime je že glavna laž, vse mogoče dovoljuje z lažmi dokazati, da je Vazenberg-Tinjska podružnica nemškega šulferajna pri svoji ustanovitvi doživela fiasko, da se podruž-

nica ne bode mogla vzdržati, da njej je tako malo kmetov pristopilo, da se je pri shodu udrihalo po Slovenceh in duhovnikih, in kako se že ostale laži glasijo: vsemu temu se pri „Miru“ ne čudimo; ravno tako se ne smemo čuditi njegovi nesramnosti, s katero se hvali fantalinskega čina, da je namreč eden njegovih privržencev zažgal črno-rudeče-rumeno zastavo. — No, no, gospodje kovači iz Trušenj (pravijo, da je pri tem dopisu modrovalo troje najmodrejših glav vseh modrijanov trušenjskih), vidi se vam, da znate vest prav dobro izpraševati, toda žalibog le tujo! Na svojo vest ste pa čisto pozabili, zato dovolite, da vam jo prešetamo mi. 1. pravite, da smo lagali trdeč: imenovana nemška podružnica je pri svoji ustanovitvi imela smolo. Res čudno! Povemo vam očitno (ne samo „vertraulich“): ako se nam kedaj prigodi, da bode na kak slovenski shod prišlo samo kakih 10 kmetov, bodedo brez ovinkov priznali, da smo popolnoma pogoreli. Da se pa vi pri tako pičli udeležbi od strani kmetov hvalite s sijajnim vspehom, to nam priča, da ste ali sila skromni in s prav malim zadovoljni, ali pa, kar se nam zdi bolj verjetno, da omenjene podružnice niste ustanovili iz dobrega namena, ampak samo zato, da dražite nas in hujskate proti Slovincem! — 2. pravite, da smo lagali pišoč: Vaša podružnica se ne bode mogla vzdržati. Prosimo, gg. modrijani, povejte nam vendar, kje smo to pisali, sicer obrnemo nož ter povemo vsem ne samo na uho, temveč na vsa usta, da se lažete in nas obrekujete; — 3. trdite, da smo lagali, ker smo poročali, da se je le malo kmetov udeležilo shoda. Na to smo vam že odgovorili pod št. 1. Ako pa želite, vam o priložnosti po imenu naštejemo ono kopo kmetov, ki so se udeležili shoda ter se upisali za ude; znabiti potem spoznate, na kateri strani je lažnik. — 4. Pišete, da mi lažemo, ker smo rekli: da se je pri shodu udrihalo po Slovincih in duhovnikih. Gospodje kratkega spomina, je li res že tako dolgo, odkar so „Freie Stimmen“ poročale, da je pri imenovanem shodu „der die Versammlung mit Umsicht und Takt leitende Landwirt Modre“ rekel: „da se kmetje ne dajo duhovnikom na pás voditi in da nočejo nič vedeti o Ciril-Methodovi družbi?“ — in sicer: „so beiläufig drückte er sich aus“. Mi, ki g. Modreja poznamo, že vemo, kaj pomenijo besede „so beiläufig“ in pa „von der Geistlichkeit am Gängelband herumgeführt werden“ ter še enkrat ponovimo, kar smo pisali zadnjič in si mislimo svoje; — 5. se gg. modrijani čudijo, oziroma ne čudijo „Mirovi“ nesramnosti, s katero se hvali „eines Bubenstückes“. Sevè, sevè: če človek pride „durch Nacht zum Licht“, pa še pri tako velikanskej svetlobi, kakoršno je od razvalin starega grada dajala goreča frankfurtarica, potem se tudi mi ne čudimo, da od same svetlobe ne vidi drugega nego same laži. Pokažite nam vendar številko, povejte nam besede, s katerimi je „Mir“ hvalil ono dejanje! Ali mar ni pisal ravno nasprotno, dne 30. listopada: „Tega čina sicer ne moremo odobravati...“ in dne 10. grudna: „Prav ima dopisnik v zadnjem „Miru“, da tega dejanja ni odobravati...“ Gospodje, preberite dotične številke še enkrat, pa ne narobe (kar se dostikrat prigodi ljudem, ki ne znajo brati), in videli bode, da lažete vi, in sicer lažete prav debelo in — neumno! — Na čisto osebno opazko zastran žganja ne odgovarjamo, ker bi tudi odgovor moral biti bolj oseben. Le toliko naj povemo, da nam je pravi uzrok, zakaj je krčmar zatajil žganje, popolnoma znan iz ust krčmarja samega.

Iz Grebinja. („Bauernbund“) hoče koncem svečana tu napraviti „bauerntag“ in tako sejati nemške pleve in nemir med tukajšnjim mirnim ljudstvom. Lepo se zahvalimo „bauernbunarjem“ za to čast. Naj le rajši ostanejo doma in skrbé za nemškega kmeta, kteremu vkljuba toliko hvallisani nemščini vendar še ne zoriyo zlate fige. Mi pa hočemo ostati pošteni Slovenci.

Iz Rude. (Odgovor.) V 34. številki cenjenega „Mira“ sem pohlevno odgovoril nekemu dopisniku lista „Freie Stimmen“ gledé slovenskih vlog. Pa s svojim pohlevnim dopisom sem dregnul v pravo sršeno vo gnejzdo. Dobil sem odgovor na moj dopis v 152. številki „Freie Stimmen“, reči pa moram, da se je ta odgovor nasprotnemu g. dopisniku čisto ponesrečil. Temu gospodu kličem le s starimi Latinci „si tacuisses, philosophus mansisses“, ali ker mu je latinščina brčkone s sedmerimi pečati zapečatená knjiga, pravim mu po domače: ko bi bil lepo molčal, bi se ne bil toliko osmodil in osmešil! Nasprotni dopisnik pravi, da je dejstvo („Thatsache“), da slovenske vloge ni zastopil niti župan, niti tajnik, niti občinski sluga. Žalostno! A to le dokazuje, da so vsi trije nespособni za svoj posel v slovenski občini! Pa glejte, g. dopisnik, vi ste tako dobro zastopili moj zadnji dopis v „Miru“, ki je pisan v čisti, novi slovensščini! Kako lahko bi torej vi omenjenim svojim prijateljem bili pomagali iz zadrege in jim predstavili slovenske vloge. To bi bilo gotovo bolj častno

in krščansko delo, kakor po nepotrebem pomazati toliko prostora v „Fr. Stimmen“. Dalje pravite, „da Slovenci, najmanj pa koroški bindišarji“ nimajo slovstva,“ in v dokaz temu čenčate take debele oslarije, da človek ne vé, ali bi se smejal ali jezil. Vedite pa, da vam teh neumnih neslanostij niti sam „sřiftlajter“ g. Dobernik ne verjame! Predebelo ste se — zlagali! Navadno ljudje o tem, kar ne vedó, pohlevno molčijo; no naši nemčurji v tem delajo izjemo in si jemljejo polna usta tudi o stvaréh, kterih ne vedó in ne znajo; svetujemo jim pa, naj se ne nosijo višje, kakor so zrastle; kajti kdor visoko leta, nizko obsedi, in lahko se mu tudi spodrkne. Na svojo iznajdbo, da Slovenci nimamo slovstva, si pa nasprotni g. dopisnik lahko vzame — patent. No, pa še tega treba ni, saj mu te „iznajdbe“, tudi tako nihče ne bo vzel. Vprašamo g. dopisnika še, ali je kedaj kaj slišal o slovenskih slovstvenih družstvih, o „družbi sv. Mohorja“, o „Matici slovenski“ itd. In vkljuba temu Slovenci „nimajo slovstva“! Zakaj? No, ker jim kosmati nemčurji tega ne privoščijo! Res; ti ljudje s svojimi kokolori vidijo že v deveto deželo, potem pa se naj še kdo drzne trditi, da nekatere nemčurje včasih luna ne trka! — Kar pravi dopisnik še o „scheinhellige Agitatoren“, o tem pa naj v bodoče raji molči, ker bi mu znali odgovoriti z nekaterimi neljubimi mu resnicami. — Da ste mi zdravi!

Od Device Marije na Jezeru. (O naši cerkvi.) Znano je Slovincem, da smo si tukaj postavili novo veliko farno cerkev z mnogim trudom in žrtvami. Ko je bilo pa zidovje dovršeno, misliti je bilo na notranjo opravilo, in kako ta zadeva napreduje, hočem danes sporočiti. Najprej se je cerkev pobelila od znotraj in zunaj. Potem smo dobili kamniten tlak in predgrajo pred velikim oltarjem. Tudi smo dobili novo leco ali prižnico, katero je naredil g. Oblak iz Celja. Že prej nam je bil tri oltarje deloma popravil, deloma nove naredil. Z delom smo povsem zadovoljni, pripravčamo g. Oblaka z lahko vestjo vsem cerkvenim predstojnikom, ker je njegovo delo lepo in dobro, ter cena ne pretirana. Kdor se hoče o tem prepričati, naj pogleda naše oltarje: delo mojstra hvali! Mož je tudi slovensk národnjak. Dobili smo tudi nov lesteneč (luster). Tega so pa kupili Lješki rudarji, menda za 700 gld. Od teh brzuih rudarjev naj bi se drugodi učili, kaj premore vnetost za Božjo čast in združena moč. Lesteneč nosi 24 sveč in v sredi ima lepo Marijino podobo. Tudi orglje imamo primerne novi cerkvi. Naredil jih je znani rodoljub g. Colarič iz Borovelj. Z orgljami smo povsem zadovoljni. Gospod župnik so naročili 10 svečnikov za veliki oltar. Stali bodo bojda 240 goldinarjev in se plačali iz milodarov. Zdjaj bo pa treba še novega velikega oltarja. Gosp. Oblak ga je volje narediti za 1200 gld., seveda lesenega. Gospod župnik si pa želijo kamnitnega; tisti bi pa veljal 5 do 6 tisoč. To bi bila pač lepa reč, ko bi se našlo več bogatih dobrotnikov! Nekaj bi se dalo tudi nabrati med delavci, ko bi se za to reč vneli kovači v Prevaljah in rudarji v Lješah. Seveda bi jih morali tudi gospodje pri tem podpirati in nabiranje voditi. Na glavnem oltarju se opravljajo presvete daritve, tam je shranjen najsvetejši zaklad sv. Rešnjega Telesa, od tam dobivamo žarke milosti Božje, torej se spodobi, da skrbimo pred vsem za lepoto velikega oltarja. V to pomozi Bog! Slednjič pa bodi vsa čast in hvala izrečena vč. g. župniku in vsem dobrotnikom, ki so z delom, trudom in darovi do sedaj kaj pripomogli k olepšanju naše cerkve.

Iz mesta St. Vida. (Bolnišnica usmiljenih bratov), ki tukaj že več let blagonosno deluje, sprejela je lani 1215 bolnikov. Od teh je bilo 715 ozdravljenih, 367 zboljšanih, v bolnišnici jih je ostalo 55 in umrlo 61. Med sprejetimi bolniki je bilo 976 Korošcev, 55 Kranjcev, 36 Štajercev, 28 Primorcev, 17 Lahov. Ta izvrstna bolnišnica ne naklada občinam nobenih plačil, ker bolnike zastoj preskrbljuje. Da pa morejo bratje sebi in bolnikom kaj skubati, nabirajo nekteri milodare pri dobrih ljudeh, silijo pa nikogar, da bi moral kaj dati. Kdor takemu bratu, ko pride v hišo, kaj podari, on stori prav dobro delo, ker s tem pomaga revnim bolnikom. Več ko naberejo, več morejo bratje za uboge bolnike storiti.

Iz Ljubljane. (Družbi sv. Cirila in Metoda) je daroval mestni župnik, vč. g. Iv. Vrhovnik v Ljubljani, Anton Nedveda „Album 12. pesmij“. — Slavno uredništvo „Mira“ nam je poslalo 121 gld., nabranih kot prve krone in izkazanih z imeni darovalcev v št. 26. do 32., — vsega vkup je dosedaj nabral „Mir“ 952 kron; neimenovan dobrotnik v Celovcu nam je poslal obligacijo srebrne veljave za 100 gld.; vč. g. Jos. Černko, župnik v Vuhredi, 26 gld. 40 kr., deloma kot udnino, deloma kot darove dobrotnikov na Remsniku; g. Franjo Petuše, prvomestnik Starotrške podružnice pri Raketu 23 gld. 30 kr. in sicer nekaj udnine, nekaj pa v pušciči nabranega denarja kot národno kazen; družba „Omizje“ v Mozirju z geslom: „Mir vam bodi“ četrti prispevek v zvezku 5 gld.; Zalogarji v Tolminu 6 kron in vč. gg. mestni župnik J. Vrhovnik in deželni arhivar A. Koblar po 4 krone odkupnine novoletnim voščilom. — Vrlim koroškim Slovincem, zlasti naklonjenemu nam domorodcu v Celovcu, kakor požrtvovalnim rodoljubom, iskrena hvala!

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Iz Dunaja. (Podporno društvo za slovenske velikošolce) razposilja ravnokar poročilo o svojem delovanju v letu 1893. Iz tega je razvideti, da je to društvo v petem letu svojega obstanka imelo jednega častnega uda, vč. g. dra. Mihaela Napotnika, knezoškofa lavantinskega, 40 ustanovnikov, 54 podpornikov in 81 dobrotnikov. Izmed podpornikov je 15 takih, ki so ob enem redni udje, ž njimi vred znaša število teh 27. V tem letu sta društvu pristopila samo dva nova ustanovnika, namreč gg. dr. Jožef Starè, c. kr. fin. prokurator pristav in odbornik itd. v Ljubljani, in dr. Albin Poznik, c. kr. notar itd. v Novem mestu, ki sta društvu poklonila vsak po 50 gld. Deželni zbor kranjski je društvu podaril lepo svoto, namreč 200 gld., družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani 50 gld., posojilnica Mariborska tudi 50 gld. Manjše svote so podarile sl. posojilnice v Črnomlju, kmetijska posojilnica Ljubljanske okolice, posojilnica v Šmihelu nad Pliberkom in v Šoštaju. Med poverjeniki so se najbolj odlikovali gospodje: France Dolenc, trgovec v Mariboru, dr. Josip Kolšek, odv. kan. v Novem mestu, Jurij Krajgher, trgovec in dež. poslanec v Hrašah pri Postojini, J. Kržišnik, stud. phil., dr. Urban Lemež, odv. v Slov. Bistrici, V. Maurer, stud. jur., drž. in dež. poslanec in ustanovnik društva Viljem Pfeifer; Anton Porekar, nadučitelj na Humu pri Ormožu, France Skedelj, pristav v c. kr. vojnem pomorstvu v Pulji. V podporo društva so bili tudi razni predsedniki „Slovenije“, ti so gg. Mihalič Regally, Borštnik in Žilih. Posebno hvalo je izreči tudi raznim slovenskim listom, posebno „Slov. Narodu“, „Slovincu“, „Domovini“ itd. Umrla sta letos dva zvesta podpornika in sicer gosp. Fr. Miklavčič na Dunaju in g. Josip Marn, častni kanonik itd. v Ljubljani. Društveni dohodki so znašali 1109 gld. 44 kr., glavnica 4244 gld. 98 kr. V tem letu je društvo razdelilo 790 gld. 98 kr. med 31, reci jeden in trideset dijakov; med temi je bilo 12 juristov, 5 medicincev, 7 filozofov, 4 tehnik, 2 veterinarca in 1 akademični kipar. Kranjcev je bilo 22, Štajercev 5, Primorcev 4. V petih letih je društvo razdelilo 3693 gld. To društvo je velevažnega pomena za slovenske velikošolce na Dunaju in zasluži res vsestranske podpore. Darila je pošiljati blagajniku vč. g. dr. Sedeju, c. in kr. dvornemu kaplanu in ravnatelju v Avguštinjeju, Dunaj, Augustinerstrasse 7.

Glasovi nasprotnikov.

„Südösterreichische Post“

se imenuje nova zvezda na nemškem časnikarskem nebu. Pa tudi ta nova „zvezda“ nam ne prerokuje prav nič novega, marveč le meša stare otrobi znanih naših ljubimcev: „Beljaška Urša“, „Freie Stimmen“, „Tagespost“ itd. Ta list ima namen, da brani nemštvo v slovenskih krajih, zlasti na Kranjskem, kjer je nemškutariji, hvala Bogu, že precej odklenkalo! Pa nekaj novega je vendarle v onem listu: on hvali nas koroške Slovence! Piše namreč: „Koroški Slovenec zasluži največjo naklonjenost. On je priden, pohleven in poleg tega jako nadarjen človek, srčen in odkrit proti tujcem in rad pripravljen (?) okleniti se Nemcev, h kterim ga sili geografična meja (?) njegove zemlje.“*) Glejte no, sami nismo mislili, da smo tako „pridni“. Mora pa že res biti, saj je tiskano! Pa omenjeni list tudi že kaže, kam pes tace moli; piše namreč, da na Koroškem delajo „nemir“ le „s Kranjskega in Štajerskega privandrani hujskači“. Ta je pa stara in prazna! V ostalem pa tudi „Südösterreichische Post“ še ne bo pozidala nemškega mosta do adrijskega morja. —o—

Politični pregled.

Avstrijski in ogerski denarni minister dr. Plener in dr. Wekerle sta se dogovorila zaradi nadaljnih korakov pri uravnavi naše denarne veljave. Za 200 milijonov goldinarjev starih državnih bankovcev se bo iz prometa nazaj potegnulo; namesto njih se bo pa izdalo med ljudi za 80 milijonov goldinarjev novih bankovcev, za 80 milijonov srebrnih goldinarjev in za 40 milijonov srebrnih kron. Namesto zlate bomo tedaj imeli na pol srebrno in na pol papirnato veljavo, vsaj za nekaj časa; kdaj dobimo zlati denar, tega menda ministri sami ne vejo. Razložek med papirnato in zlato ali srebrno veljavo je ta, da od papirnatega denarja državi ni treba obrestij plačevati, kolikor ona bankovcev izdá, toliko je nam državljanom dolžna, pa nam ne plača

*) „Der Kärntner Slovene verdient die vollste Zuneigung. Er ist ein fleissiger, bescheidener und dabei hochbegabter Mensch, herzlich und offen gegen den Fremden und gern bereit, sich dem Deutschen anzuschliessen, zu dem ihn ja die geographische Umgrenzung seines Gebietes drängt.“

nič činžev, ker tak denar sama naredi iz malo vrednega papirja; za zlati ali srebrni denar je pa treba zlata ali srebra, in ker ga država nema, mora ga kupiti, za to pa je treba denarja, in tistega si izposodi pri bogatih Judih. Od tega dolga je pa treba obresti plačevati, in to je ravno, kar oni hočejo; oni imajo denarja toliko, da ne vejo, kam bi ga naložili, da bi jim brez dela kaj dobička donasal, najbolj varno je še naložen, če ga državi posodijo, ktera jim obresti točno izplačuje. Zato pa denarni velikani ne morejo trpeti papirnate veljave, pri kateri nič ne zaslužijo, po vseh državah silijo na to, da se upelje zlata ali srebrna veljava, da so potem države prisiljene, pri njih na posodo iskati in potem vsako leto obresti plačevati. Zdaj so tudi Avstrijo porinili na to nevarno pot: že zdaj smo plačevali na leto po 150 milijonov goldinarjev obrestij od državnega dolga; zdaj se bo država pa še bolj zadolžila, da nakupi srebra in zlata, pomnožile se bodo torej tudi obresti od dolgov, saj je Plener že napovedal, da bo vzel posojilo. Kedar pa države dolgove delajo, takrat cveti pšenica Rotšildov in takih bogatašev. Tudi Grecija (Grško kraljestvo) je upeljala zlato veljavo in stoji zdaj na robu bankerota, kajti grška vlada je že napovedala, da ne zmore več plačevati obrestij od dolgov in da je torej prisiljena, obresti znižati. Morda ne bo dolgo, pa bomo tudi o Italiji nekaj podobnega slišali, ki je tudi osrečena z „zlato“ veljavo, ki je pa v resnici le papirnata, ker zlatega denarja je malo med ljudstvom, zlata je veljava le po imenu, in za to ime je šlo v zgubo mnogo lepih milijonov. Kakšen dobiček bo „zlata“ veljava nam prinesla, o tem nočemo dalje govoriti, pa modri možje pravijo, da smo grdo opeharjeni. — V dolenje-avstrijskem deželni zboru se je o jstro govorilo zoper sedanjo lovsko postavo; posebno antisemiti so se krepko poganjali za kmete in zoper grofovsko predpravo. Toda liberalci so se naredili gluhe, kakor je že njih navada, kedar gre za pravice delavnega in trpečega kmetkega ljudstva. Vladni zastopnik je pa rekel, da že vlada sama izdeluje novo lovsko postavo. Kdo ve, ali bo pa kaj boljša od sedanje? — V češkem deželni zboru je princ Schwarzenberg stavil predlog, naj se češkim kmetom, ki so v hudi stiski, dovoli en milijon goldinarjev podpore. Ta predlog so potrdili in sprejeli češki in nemški poslanci. Staročeh dr. Šolc je stavil predlog, naj se narodna enakopravnost na Češkem postavno izvrši. Politični krogi so radovedni, ali bodo češki graščaki glasovali za ta predlog ali ne. „Vaterlandu“ ne ugaja, da se je ta predlog stavil, češ, da se bo z njim le narodna razdraženost še bolj podnetila, doslegli pa Čehi pri sedanjih razmerah ne bodo ničesar. Radi verjamemo, da bi ministri in taki listi, ki se ogrevajo za koalicijo, rajši videli, ko bi Slovani na svoje pravice pozabili, da bi le Nemcev nihče ne motil v njih dozdevni, pa malo opravljeni „posesti“, in da bi zamogel potem Plener mirno vladati v liberalnem in nemškem duhu; slovenski národni pa so že itak dolgo čakali, kaj jih briga koalicija? Ako bi se že reklo, kar se sploh rado trdi, da so Mladočehi sami to zakrivili, da se jim tako godi, prašati pa smemo: kaj smo pa mi Slovenci zakrivili, da moramo zavolj drugih trpeti in se pokoriti za tuje grehe? Nam se vendar ne more očitati, da so naše težnje in tirjatve pretirane, in če nas vlada ukljub temu ne bo hotela slušati, potem bomo vedeli, da nam je ta vlada sovražna, in naši poslanci bodo vedeli, kaj jim je storiti. Že pod Taaffejem smo 14 let zastonjali čakali na ravnopravnost, nas so pitali s samimi obljubami, Nemce pa s pogačo, čeravno so vladi nasprotovali. Ali hočemo mar še drugih 14 let vladi tlako delati? — Govori se o nekem jugoslovenskem shodu, ki bi se imel vigrati sniti v Zagrebu, in ktere ga bi se imeli udeležiti tudi slovenski velmožje. Tak shod bi mi pozdravljali z veseljem, ker je potreba, da bi se kje sešli vsi avstrijski Slovani in se konečno dogovorili, kako bi jim bilo v važnejših vprašanjih skupno postopati, da bi imelo delo kaj vspeha. — V gosposko zbornico bo v kratkem poklicanih več novih članov. — Na Ogerskem je vse razburjeno zavolj civilnega zakona, ki ga hoče vlada vpeljati. Judi in liberalci so vsi vneti za to in bobnajo v svojih listih za to postavo. Nasprotujejo pa škofje, duhovščina, stari plemenitaši in katoliško ljudstvo, kar je še vernega. Škofje so izdali skupen pastirski list zoper civilni zakon, ta list se je bral po vseh farnih cerkvah. Govori se, da so Judi najeli ali vsaj hoteli najeti socialne demokrate, da bi tisti razgrajali pri katoliškem shodu, ki se je vršil dné 16. prosinca v Pešti. Glavni katoliški list je pa na to odgovoril, ako se kaj takega zgodi, bo pa tudi katoliško ljudstvo padlo po Judih po vseh ogerskih vaseh. Liberalni listi se zelo hudujejo nad to pisavo in kličejo policijo na pomoč; ali njim je pa dovoljeno, delavce v ogenj goniti zoper katoličane? Zdi se, da se Ogerska vedno huje pogrezuje v notranje zmešnjave. Ne zadosti,

da so si Madjari zdaj sami med seboj v laseh zavolj civilnega zakona, nadaljujejo ob enem še vedno svoje kruto postopanje zoper druge národe. Nedavno so spet ustavili in zatrli dva rumunska lista. — Čudne vesti prihajajo iz Laškega. Na siciljskem otoku je proglašeno obsedno stanje, ker se ljudstvo po vseh kotih vzdiguje zoper oblastnije in požiga javne hiše. Na več krajih je prišlo do bojov. Nemiri so se zanesli tudi že v južno Italijo. Glad in hudi davki gonijo ljudstvo v obupnost in punt. V Siciliji zaslužijo možki komaj po 20 krajcarjev v našem denarju, pa brez hrane, in so navadno še oženjeni. Na Laškem je pač vse grofovo. — V Braziliji je odstopil predsednik Peixoto; de Mello, general puntarjev, je pa zbolel.

Deželni zbor koroški.

1. seja. Deželni glavar dr. Erwein pozdravi poslance v daljšem nagovoru, v katerem povdarja, da kakor so se v državnem zboru velike stranke združile, da vzajemno in plodonosno delujejo v prosep države, tako naj bi tudi koroški deželni zbor složno na delo šel, da reši več važnih predlogov, ki so znameniti za deželno gospodarstvo. On konča z „hoch“-klici na svitlega cesarja, ki jih poslanci trikrat ponovijo. — Deželni predsednik baron Schmidt-Zabierow obljubi, da bo kot vladni zastopnik delovanje deželnega zbora krepko podpirati. — Novi poslanec dr. Jobst (za Breže namesto dr. Travná) stori obljubo. — Potem se izvršijo volitve v finančni, juridično-politični, stavbeni in gospodarski odsek. Iz slovenskih poslancev je bil samo Muri izvoljen in sicer v gospodarski odsek.

2. seja. Predlog, da naj se država naprosi, naj koroški deželi daruje ostanek dolga z leta 1882. v znesku 181.000 gld. in da naj deželi dovoli, da sme dolg za ravnanje Drave v znesku 2.190.222 gld. še le leta 1897. povračati začeti in naj se jej dovoli kar mogoče dolgo časa za poplačanje celoga dolga, izroči se finančnemu odseku. Mnogo raznovrstnih predlogov se izroči odsekom. Poročali bomo o njih, kedar se bo o njih sklepalo. Za zidanje nove bolnišnice se je volil poseben odsek.

3. seja. Več stavbenih in drugih zadev se brez daljšega razgovora izroči dotičnim odsekom. Nekoliko debate je prouzročilo poročilo o novi cesti čez Humberški klanec. Poslanec Kirchner se je pritožil, da nova cesta ni pripravna, da je za dva kilometra daljša, ko stara, pa vendar tudi ravno tako strma, tako da voznikom nič ni pomagano, in da je torej ves ogromni denar, ki se je v to porabil, kratko malo vun vržen. Obžalovati je, da se ni delalo po prvem načrtu, ki je bil mnogo boljši. Govornik predlaga, naj se ta cesta še enkrat v stavbenem odseku v pretres vzame. — Za njim se je oglašil poslanec Einspieler in govoril tako (po stenografičnem zapisniku):

„O tej zadevi želim tudi jaz nekaj besed spregovoriti. Prav za prav bi moral to povedati Nj. svetlosti g. deželnemu predsedniku, ki ga pa ravno zdaj ni tukaj; vendar pa upam, da bo moje opominje bral iz stenografičnega zapisnika. Prebivalstvo Rožne doline bo gotovo veselo, ako se mu olajša promet čez Humberški klanec. Preloženja tega klanca bojo pa le potem veseli, ako bo voznikom z novo cesto res kaj pomagano. Zdaj pa vsi pravijo, da po novi cesti, kakoršna je zdaj, ni mogoče voziti in da je preslabo podzidana. Pravijo, da se je kamenje nasulo na zrahljano, neutrjeno in nepodprto zemljo, zato se cesta podsipa in udara. Kmetom in podjetnikom Rožne doline toraj cesta nič ne koristi. Da nova cesta res ne more dobra biti, spoznamo tudi iz tega, ker je še tisti c. kr. uradnik ne rabi, kteremu se je za njeno odpretje toliko mudilo, da še ni mogel dočakati, da bi bila cela črta dovršena. Jaz nočem biti sodnik o tem, ali je nova cesta res tako slaba ali ne; to je stvar veščakov. Stvar sem pa zato omenil, da merodajne osebe na te pomankljivosti opozorim. Druga pritožba, ki se čuje med prebivalci Rožne doline, dotika se dogodkov, ki so v zvezi s slavnostnim odpretjem te nove ceste. Pri tej priliki so se dotičnim občinam naložili prispevki, kterih bi župani ne mogli zagovarjati. Občine so itak zadosti obremenjene, še za lastne potrebe jim primanjkuje denarjev. Zavolj tega tudi te občine niso mogle nič denarne podpore obljubiti za preložitve tega klanca. Tembolj je obžalovanja vredno, da g. c. kr. okr. glavar Celovski pri takih razmerah občinam naloži bremena za take namene, ki s preloženjem klanca nemajo nič opraviti. Če ga veseli, pri cestah napravljati spomenike, naj pa denar za tak namen po zasebnem potu nabere. Ljudi to boli, če se silijo k nepotrebnim plačilom, in nevoljni so, ako jim kak c. kr. uradnik svojo nemilost čutiti pusti, če se nočejo podati v njegove želje. Upam torej, da izrečem opravičeno željo, ako vis. deželni odbor prosim, naj zanaprej

občine brani pred takimi neopravičenimi plačili.“ Predlog se je potem izročil stavbenemu odseku.

4. seja. Več predlogov se izroči odsekom. Med njimi je tudi prošnja uradnikov deželne zastavljavnice za povišanje plač, in predlog zarad lokalne železnice iz Celovca v Košentavro.

5. seja. Poslanec Hinterhuber poroča o stavbah pri hudournikih v Aprijah, Hock o nakupu novega orodja v porodišnici, Hillinger o 60% deželni dokladi na direktne davke. Nekatere cestne zadeve se izročijo stavbinskemu odseku. Odsek za zidanje bolnišnice je izvolil dr. Poscha za predsednika.

Gospodarske stvari.

Živa in mrtva vaga.

„Kaj si pa vendar slišal pri tisti podružnici, kaj ti neki koristi to večno letanje,“ nagovori Janez svojega soseda in bratranca Franceta, vračajočega se od shoda podružnice sv. Cirila in Metoda.

„To ni za kmeta; gospoda naj se peča s temi podružnicami in družbami, ker ima preveč prostega časa in menda tudi denarja. Ali ti bo morda kak »škrice« povedal, kako se opravlja živina, ali kako se orje polje. Ne bodi ne!“

„Tebi se ne dá prav nič dopovedati,“ odgovori France. Potem pa nadaljuje: „Janez, zagotovim te, da uče gospodje, bodisi duhovski ali posvetni, živo resnico. Na podružničnih shodih sem slišal in v Mohorjevih bukvah sem bral že mnogo, mnogo koristnega in poučljivega za poljedelca in živinorejca. In tam vendar govori in piše večjidel gospoda, t. j. duhovniki in posvetni gospodje. Marsikteri nauk, kterega sem slišal na shodih, ali sem ga bral v Mohorjevih bukvah, mi je že koristil pri gospodarstvu. Da govorim resnico, hočem te prepričati s tvojimi lastnimi besedami. Jaz nisem hodil nič manj in nič več časa v šolo nego ti, in po svetu tudi nisva bila. Vendar pa si že večkrat rekel, da je moja živina lepša od tvoje, da so moje njive bolj rodovitne, kot tvoje, in da je na mojem vrtu več in lepšega sadja, nego na tvojem. Od kod to? Moj dragi, umnejšega gospodarstva sem se priučil na shodih, iz Mohorjevih bukev ter iz „Kmetovalca“. Sedaj pa premisli in presodi, ali ravnam prav ali ne.“

Janez se je prepričal, da govori sosed resnico ter se je sramoval svojih prejšnjih besed. Vendar pa ni hotel tega hkratu pokazati. Da bi zakril ali vsaj prikril svojo zadrego, rekel je: „Mogoče, da je na vsem tem nekaj dobrega, ali natanko tako pa vendar ni, kakor ti pripoveduješ.“

Prepričanje, radovednost in tudi smem reči ukaželjnost so Janeza toliko omečile, da je rekel sosedu: „Če mi boš povedal kaj natančnejšega o tistem tvojem shodu, pa pridem k tebi »v vas«, ko nakrmim živino.“

„Le pridi, le pridi, samo o koristnih in potrebnih rečeh se bova pogovarjala; pa z Bogom!“ poslovi se France.

Čez pol ure potem sta sedela bratranca v živem pomenku.

France je pripovedoval, kaj je slišal na shodu o slovenskih šolah, ktere vzdržuje družba sv. Cirila in Metoda. Kako so nekteri Nemci in Lahi trdovratni, da ne privoščijo slovenskim otrokom šol v maternem jeziku. Nadalje je razlagal, kar je čul o živinoreji, sadjarstvu in poljedelstvu. Slednjič je tudi omenil, da je razjasnjeval popotni učitelj iz Ljubljane, kako se določi teža žive in zaklane živine.

„To je pa res lepo in koristno,“ meni Janez. „No povej mi vendar, kako se določi teža žive in zaklane živine.“

France vzame s police „Mir“ in bere:

Živa in mrtva vaga. Kaj pa je to? Živa in mrtva vaga — to je nekaj nejasnega, nerazumljivega — misli si mogoče ta ali oni bralec; vaga je zmirom mrtva in nikoli živa, beseduje znabiti drugi. Samo nekoliko potrpljenja, moj dragi, in stvar bo kmalu razjasnjena.

Po nekterih slovenskih krajih, osobito na Dolenjskem, pomenjkujejo se živinorejci: »Boter, kako si pa prodal mesarju svojega vola (prašiča), ali si ga dal na živo ali mrtvo vago, ali počez?«

Kaj je živa vaga? Živinče, ktero namerjamo prodati mesarju, nakrmimo zvečer do sitega; drugo jutro pa je zvagamo na tešče in kolikor potegne — to imenujemo živo vago. Ko bi pred tehtanjem žival napasli, vagala bi toliko več, kolikor je klaja težka; to bi pa znašalo precej mnogo. Močno napašeno (nasičeno) govodo tehtna na vsakih 100 klgr. blizu 7 klgr. več, kakor tedaj, ako se je vso noč postilo in zjutraj še nekoliko ur hodilo. To se pravi z drugimi besedami: Lačen in nekoliko od hoje utrujen vol tehtna na pr. 600 klgr.; ko bi se pa zvagal pred hlevom močno nasičen in napolnjen, potegnili bi 642 ali še več klgr. — Pri svinji je razloček mnogo manjši.

Kaj je mrtva vaga? Vola zakoljemo, spu-

stimo mu kri ter ga oderemo. Iz njega izvlečemo čreva, pljuča, jetra, slezeno, srce in loj; vendar pa pustimo v trupu ledice in tisti loj, ki se nahaja okoli obistij (ledice). Dalje mu odsekamo glavo, sprednji nogi do kolen in zadnji do skočnih členov. Potem denemo meso na tehtnico in kar potegne, to je mrtva vaga (toliko je tehtal vol na mrtvo vago — prodal je vola na mrtvo vago). Svinjo poparimo in očistimo ter vzamemo iz nje čreva, pljuča, jetra in srce; vse ostalo pa tehtamo in to je pri nji mrtva vaga.

Svinji se toraj glava in noge ne odsekajo, kakor govedu in tudi salo se ne izvleče. Pri svinji spadajo noge, glava in salo k mrtvi vagi, pri govedu pa ne.

Kaj je prodaja počez? Povprek ali počez prodajamo, ako se ne zmenimo niti za živo, niti za mrtvo vago.

Pri pogodbi na mrtvo vago plača običajno mesar prodajalcu meso vseh štirih delov po navadni ceni in tudi loj mu izplača po tržni vrednosti, t. j. po tisti ceni, po kateri sam seka oziroma prodaja. Za svoj trud in za svoje stroške pa dobi kožo, drob, noge in glavo, kar mu spada po obrtu. Kedar je živina močno draga, tedaj pa plača kilogram mesa še kak novčič dražje, nego ga sam seka. Tako naj bi se povsod ravnalo in nihče ne bi bil goljufan, niti prodajalec, niti mesar. (Dalje sledi.)

Živinska sol. Z novim letom se je začela oddajati živinska sol, za katero so se naši državno-zbornski zastopniki toliko potegovali. Po zakonu se bode vsako leto prodalo kmetom pol milijona meterskih centov živinske soli, po 5 gld. Ker se še ni našla tvarina, s katero bi se dala sol narediti nevžitna za ljudi, ne da bi postala škodljiva za živino, bodo strogo pazili, da se bode živinska sol zares rabila v namen, v kateri jej je znižala ceno vlada.

Živinska sol se bode oddajala samo tistim kmetovalcem, ki se zares pečajo s kmetijstvom. Dobili je ne bodo drugi posestniki živine. Za vsako kozo, ovco ali prešiča se bode oddalo po znižani ceni k večjemu dve kili soli na leto, za žrebeta in teleta do jednega leta, od tistega časa, ko nehajo sesati, dovolilo se bode največ po 4 kile živinske soli, ravno tako tudi za osle, za večja goveda in konje se pa odda po znižani ceni največ po 8 kil soli na leto.

Da se bode sol ločila že po barvi in okusu od navadne soli, se jej pridene železnega oksida in pa pelinovega prahu. Prodajala se bode v plombiranih žakljih po 50 kil, kateri bodo imeli vijoličaste napisne liste.

Oddaja soli se bode tako-le uredila. Na podlagi poslednje štetve živine se bode preračunilo, koliko soli od dovoljenih pol milijona centov pride na vsako deželo, okraj in občino. Po tem se bode naznanilo vsaki občini, koliko te soli jej je odkazane. Župan bode potem povabil kmetovalce, da poizve, koliko živine da imajo, in če mislijo vzeti soli in na podlagi te poizvedbe ozirajoč se na zgoraj omenjeno razredbo živine izračuna, koliko soli pride na vsacega. Kakor se lahko razvidi, računat se bode pri tem vsak konj ali govedo za štiri ovce, vsak osel, tele ali žrebe pa za dve ovci in tako se bode napravil račun. Tako se bode z lahkoto izračunalo, koliko od prejete soli bi prišlo na jedno ovco, kozo ali prašiča in koliko jo pride potem na tega ali onega kmeta po številu živine, ki jo ima po zimi.

Ko župan tako sestavi zapisek vseh naročnikov, ga pregledajo še finančni stražniki in potem se pošlje tisti solni zalogi, iz ktere dobi občina sol ali pa solnemu oddelku generalnega ravnateljstva državnih železnic, ako bode to za tisto občino preskrbelo dovažanje. Kje se naroči, bode se županom že še naznanilo.

Živinska sol se bode po občinah oddajala v neki določeni vrsti. Najprej jo dobe občine, ki so je zaradi pomanjkanja klaje ali pa zaradi živinskih boleznij posebno potrebne.

Ko dojde sol, se bode naznanilo županu, da pojde po njo. Ko jo pripelje v občino, bode župan to moral naznaniti finančni straži, da pride, da se v njeni navzočnosti odpečati (odplombujejo) vreče in sol takoj razdeli med kmete, ki so jo naročili. Sol se bode vsakemu kmetu izročila vkupe za vse leto in jo bode moral tudi precej plačati.

Mi smo veseli, da se je dovolila ta sol, ali vender se nam zdi, da bode pri razdeljevanji te soli preveč neprijetnostij in morda vsled tega kmetje ne bodo posebno pridno posegali po nji. „Novice.“

Senice in sadno drevje. Najkoristnejšim žužkojednim pticam prištevamo senice. Vsakdo se lahko prepriča, s koliko marljivostjo in natančnostjo preiskujejo drevje, da najdejo kaj mrčesov, zapredkov ali zalege. Največjo korist pa nam dajo po zimi, ko je drevje brez listja in je zapredke in jajčeca raznih škodljivcev lažje zaslediti. Ako hočeš privabiti senic na sadne vrte, pritrđi na nektera sadna

drevesa zelene smrekove veje. Čudno je, kako rade senice tako zelenje po zimi poiščejo. Če tako napraviš, bodo sadni vrtovi le redko brez teh ptic.

„Dom.“

Novičar.

Na Koroškem. Pogorel je Gruber v Zabrdcu. Zgorelo je tudi 19 glav živine. — Zavod za slepe koroške otroke bodo napravili v Celovcu, ako dežela nekaj stroškov prevzame. Denarja imajo v ta namen 130.000 gld. — Važen za našo deželo je bil shod nemškega katoliškega društva v Bitnjah (Wieting) v Gorčiški dolini. Zbralo se je precej kmetov. Nastopilo je pet govornikov. Bog daj, da bi se že enkrat zdravili nemški katoličani koroški in nam pomagali proti liberalcem! — Ustrelil se je Jožef Ravnik, vojak koroškega polka. — Utonil je 54letni posestnik Jakob Vedam iz Naborjeta. — V Podgorjah je hlod ubil Franca Fisterja. — V Velikovu se bo v kratkem odprla okrajna bolnišnica. — Preteklo nedeljo dné 14. t. m. popoldne ob 4. uri blagoslovili so mil. g. knezoškof Jožef v „Marijinem domu“ v Celovcu kip sv. Jožefa, ktereja je naš umetnik, akademični kipar g. Al. Progar, za to važno društvo res mojsterski in za nizko ceno izdelal. Prostor, v katerem je bil novi kip postavljen, je bil prav okusno s podobami, z zelenjem in cveticami ozaljšan, vhod pa lepo z vencem okinčan, za kar se je posebno trudila ter si vsled tega stekla vsestransko priznanje in hvalo vratarica Klara Müller, ki je sploh znana kot vestna in navdušena pospeševaljica in odbornica gorenjega društva. Na lastne oči smo se pri tej priložnosti tudi prepričali, kako prijazno in čedno je urejena ta družbina hiša; osupnilo nas je edino le to, da smo v dvorani videli izključljivo le samo nemške napise; znano pa je, da išče v tem društvu potrebnega zavetja tudi mnogo slovenskih deklet, in sicer takih, ki so le malo ali celo nič zmožne nemškega jezika.

Na Kranjskem. Umrla sta dva mlada duhovnika: kaplan Krevs v Dolu za Savo in kaplan Janez Legat v Križevem pri Kostanjevici. Oba sta še le letos nastopila duhovsko službo. — Vlada je dovolila katoliško-politično društvo za Dolenjsko. Občni zbor bo v kratkem. — Leta 1892. je bilo na Kranjskem 17.680 otrok rojenih, umrlo je pa 15.941 ljudi. — Družba sv. Cirila in Metoda ima podružnic: na Kranjskem 56, na Štajerskem 31, na Goriškem 18, na Koroškem 15, v Trstu 4, v Istri 1. — Za napravo vodovoda v Ribnici je dalo poljedelsko ministerstvo 2500 gld. podpore. — Na Slapu mislijo ustanoviti bralno društvo. — Čitalnico so naredili v Št. Petru na Krasu. — Vročinska bolezen se prikazuje na več krajih na Dolenjskem. — V Kržiščah pri Krškem so mrtvega našli 83-letnega Nemičarja. — Ljubljanski „Sokol“ se bo udeležil slavnosti v Lijonu na Francoskem. — „Národní dom“ se bo letos zidati začel. — V Ljubljani mislijo vpeljati električno razsvetljava.

Na Štajerskem. Za popraviljanje farovža v Dramljah so dali svitli cesar 100 gld. — V Gradcu so umrli č. g. J. Tomše, umirovljeni vojaški župnik in zlatomašnik. — Bralno društvo snujejo pri sv. Antonu v slovenskih goricah. — V pijanosti je v vodo padel in utonil neki 50letni pastir iz Keblja. — V Savinjo je šla in tam smrt našla Berta Breu, nekdanja krčmarica v Teharjih. — Blizo Celja je nekdo strelil na vojaka, ki je pri smodniku na straži stal.

Na Primorskem. Národna veselica bo jutri na Brežini. — Mnogo ljudi boleha za hripo. — V Verudi pri Pulju sta bila ubita in oropana 78-letni trgovec in njegov 11letni sin. — Sv. misijon so imeli v Kobiljiglavu na Krasu. — Huda burja je bila nedavno v Trstu ter je mnogo ljudi na tla vrgla. — Konsumno društvo so ustanovili v Borštu pri Trstu. — V Gorici je neka ženska pod streho zmrznila, kjer je spala. — Gospodarska zadruga v Kastvu šteje že 284 članov ter vrlo skrbi za vinorejo in živinorejo. — Obizzijeva tiskarna v Gorici je izdala skladni koledar in koledar národnih trgovcev goriških.

Po drugih deželah. Dné 23. grudna 1893 je minulo 40 let, odkar so sedanji papež kardinal postali. — V Amsterdamu je bila nedavno taka megla, da je več ljudi v morje padlo. Nekteri so tudi utonili. — Kolerá razsaja v Drinopolju. — V nekem gozdu na Moravskem so zmrznili štirje cigani. — Gledališče je pogorelo v Bostonu. Škode je nad en milijon dolarjev. — V Varšavi so zgoreli štirje vojaški magazini. — V Bosni je lani 390 ljudi umrlo za kolero. — Glasbena šola se bo ustanovila v Kijevu na Ruskem. — V Velikih Skalicah na Češkem so roparji umorili trgovca Levija, njegovo ženo in tri hčere in potem pokradli. Zdaj so že pod ključem. — Nemiri so bili v Pragi zaradi nekega vojaka, ki je bil od redarjev pri tepežu umorjen.

Duhovniške zadeve v Krškej škofiji.

Za provizorja gresta č. gg.: J. Drunecky, kaplan v Libeličah, v Bilčovsu in J. Schmutzer, kaplan v Špitalu, v Št. Martin na Ravnem. — Č. gg. kaplani so premeščeni: Jan. Kokošinek iz Wolfsberga v Špital, Rud. Perné iz Sveč v Libeliče in provizor J. Riederer iz Št. Lovrenca nad Ravnem v Wolfsberg. — Umrli so dné 5. t. m. vč. g. Bošt. Gradičnik, mnogozasluženi župnik v Bilčovsu, 77 let stari. N. v m. p.! — Nevarno so zboleli na influenci preč. mil. g. prošt v Tinjah, Lovro Serajnik; naj bodo vsem prijateljem in čestilcem v molitev priporočeni!

Vabilo.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Pribloves in okolico

priredi svoj

letni občni zbor

v nedeljo dné 28. prosinca 1894 ob 1/2 4. uri popoldne v gostilni „na pošti“ v Dobrlivesi s sledečim vspeodom:

1. Pozdrav načelnika.
2. Slavnostni govor.
3. Poročilo tajnika in blagajnika.
4. Vpisovanje novih udov in pobiranje letnih doneskov.
5. Volitev novega odbora.
6. Razni govori in nasveti.
7. Prosta zabava.

Pri prosti zabavi sodelovalo bode pevsko društvo „Gorotan“ iz Šmihela.

K obilni udeležbi vabi vse zavedne Slovence in Slovenke *odbor.*

Vabilo.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico imela bo v nedeljo dné 28. prosinca 1894 v Št. Lenartu pri sedmih studencih v gostilni „pri Majerču“ svoj

redni občni zbor.

Spored:

1. Nagovor načelnikov.
2. Poročilo tajnikovo in blagajnikovo.
3. Volitev dveh pregledovalcev računov.
4. Volitev novega načelnikstva.
5. Razni predlogi in nasveti.
6. Domača zabava.

Kot zastopnik glavne družbe in govornik udeležil se bo zbora č. g. Dragotin Hribar, domači igralci bodo predstavljali igro „Svoji k svojim“, pele se bodo domače in umetne pesni in priredila se bo šaljiva dražba.

Začetek ob 5. uri popoldne. Vstop je dovoljen le udom in povabljenim gostom.

Da se tega zbora udeležé domoljubne Slovenke in domoljubni Slovenci od blizu in daleč v velikem številu, vabi najljudnejše *načelnikstvo.*

Vabilo.

Bekštanjska posojilnica v Ločah imela bo 2. svečana popoldne ob 3. uri pri Pložu v Ločah svoj

občni zbor

s sledečim sporedom:

1. Poročilo blagajnikovo o delovanju, napredovanju in o letnem računju.
 2. Odobrenje letnega računa in razdelitev čistega dobička.
 3. Volitev novega ravnateljstva za 2 leti.
 4. Razni nasveti.
- Vse zadružnike vabi *ravnateljstvo.*

Vabilo.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Št. Janž in okolico v Rožni dolini priredi svoj

letni občni zbor

na pustno nedeljo dné 4. svečana 1894 ob 1/2 4. uri popoldne v gostilni pri „Činkovcu“ v Št. Janžu s sledečim vspeodom:

1. Pozdrav načelnikov.
2. Slavnostni govor.
3. Poročilo tajnikovo in blagajnikovo.
4. Vpisovanje novih udov in plačevanje letnih doneskov.
5. Volitev novega odbora.
6. Razni govori in nasveti.
7. Prosta zabava.

Pri prosti zabavi se bode vprizorila Jurčičeva veseloigra: Berite „Mir“! Potem bodo sledile deklamacije, šaljiv govor o vinu, petje itd.

K obilni udeležbi vabi vse zavedne Slovence in Slovenke prav prijazno *odbor.*

Loterijske srečke od 13. prosinca.

Gradec 8 47 84 89 9

Dunaj 40 44 54 14 51

Tržne cene v Celovcu.

Ime blaga	na birne		na hektolitru	
	gld	kr	gld	kr
pšenica	5	—	6	25
rž	3	90	4	80
ječmen	3	80	4	75
oves	2	30	2	85
hejda	4	10	5	15
turšica (sirk)	3	20	4	—
pšeno	6	—	7	50
fižol	—	—	—	—
repica (krompir)	—	75	1	20
deteljno seme	—	—	—	—
grah	6	—	7	50

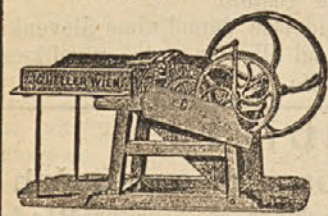
Sladko seno je po 3 gld. 50 kr. do 4 gld. — kr. kisló 2 gld. 60 kr. do 3 gld. 70 kr., slama po 2 gld. 10 kr. meterski cent (100 kil). Frišen špeh je po 60 do 64 kr. kila, maslo in puter po 95 do 105 kr. — Pitane vole plačujejo mesarji po 30 do 33 gld. stari cent.

DOM IN SVET
Izhaja v Ljubljani dvakrat na mesec.
Vsaka številka ima 32 velikih strani, mnogo slik iz domačih in tujih krajev.
Cena 4 gld. 20 kr., dijakom 3 gld. 40 kr. naleto.
Najlepši list slovenskih družinam za zabavo in pouk.

Službo cerkovnika (mežnarja)

išče 25 leten, oženjen mož, ki je to službo že tri leta opravljal. Njegov naslov se izve pri uredništvu „Mira“.

Vsi stroji za kmetijstvo vinarstvo in moštarstvo!

Mlatilnice, vitle, trieure čistilne mline za žito rezalnice za krmo aparate proti peronosperi tlačilnice za vino tlačilnice za sadje mline za sadje

predmete za kleti, sesalnice za vse namene, kakor v obče: vse stroje za kmetijstvo, vinarstvo in moštarstvo razpošilja v najnovejših, najboljših konstrukcijah

IG. HELLER, DUNAJ

2/2 Praterstrasse Nr. 78.

Bogato ilustrovani katalogi v nemškem in slovenskem jeziku zastoj in poštne prosto.

Najkulantnejši pogoji. — Jamstvo. — Stroji se dajo na poskušnjo.

Cene so se znova znižale! Prekupovalcem znaten popust!

28 zlatih in srebrnih svetinj in pohvalnih pisem.

Hišna godbila,

ki sama godejo od 4 do 200 komadov, z ekspresijo ali brez nje, z mandolino, bobnom, zvonovi, nebeskimi glasi, kastanjete, harpe itd.

Orodje z godbo,

igrajoče po 2 do 16 komadov, godeče (igrajoče) torbe, stojala za smotke, švicarske hišice, albumi za fotografije, pisalna orodja, omarice za rokavice, težalniki za pisma, lonci za cvetlice, cigarnice, tobakire, pisalne mize, steklenice, vrčki, stoli itd. vse z godbo. Vedno najnovejše in najboljše, posebno pripravno za božična in novoletna darila priporočila

J. H. Heller v Bernu (Švica).

Kdor hoče pristno blago, naj se obrne naravnost na tu imenovano tovarno. Ceniki s podobami se pošljejo zastoj.

Naznanilo in priporočilo.

Čestitim gospodom duhovnikom po deželi s tem uljudno naznanjamo, da je prevzela z novim letom v Celovcu na novo ustanovljena tiskarna društva sv. Jožefa vse v naši tiskarni se nahajajoče **cerkvene tiskovine** v svojo last in razprodajo ter naj se torej od slej naprej blagovoljno obračajo z naročili na te tiskovine naravnost na omenjeno novo tiskarno.

Pri tej priliki pa uljudno priporočamo vsem svojim somišljenikom in prijateljem, osobito slovenski duhovščini

tiskarno družbe sv. Mohorja in knjigoveznico

s prošnjo, da nam še na dalje zvesti ostanejo in se blagovoljivo zaupljivo obračati do nje z drugimi naročili. — Razne knjige, molitvenike, uradne in pismene zavitke, spovedne listke, vizitnice, pisma za trgovce, račune, cenike itd., sploh vse v tiskarsko stroko spadajoče stvari, bode naša tiskarna točno in vestno ter po najnižjih cenah izvrševala.

Zahvaljujoč se za dosedanjo naklonjenost, priporočuje se čestiti duhovščini in slavnemu občinstvu za obila naročila

z odličnim spoštovanjem udano

vodstvo tiskarne družbe sv. Mohorja v Celovcu.

Brinjevec!

Podpisani priporočajo slavnemu občinstvu: pravi **natorni brinjevec** liter po 1 gld. 20 kr.; **staro slivovko** liter po 1 gld.; **fini namizni med** v plehastih škatljah po 5 kil franko 3 gld. 50 kr. Nadalje priporočajo **fino dolensko vino** liter po 24 in 26 kr.; **isterski teran** liter po 23 kr.; **hrvatsko belo vino** liter po 23 kr. od 56 litrov naprej.

Egidij Jeglič,

trgovec in čebelar v Selu, pošta Lesce-Bled na Kranjskem.

Zdravila za živino.

Skušena redilna štupa za živino,

Rabi se skoro 40 let z najboljšim vspehom večinoma po hlevih, ako živinče ne more jesti, slabo prebavlja; zboljšuje mleko in nareja, da krave dajo več mleka.

Zametek z rabilnim navodom vred velja le 50 kr. 5 zametkov z rabilnim navodom samo 2 gld.

Cvet za konje.

Najboljši mazilo za konje, pomaga pri pretegu žil, otekanju kolén, otrpenju v boku, v križu, otekanju nog, mehurjih na nogah itd.

Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gld., 5 steklenice samo 4 gld.

Ta zdravila za živino se dobijo v

lekarna Trnkóczy-ja

v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s pošto razpošiljajo.

Kmetija na prodaj.

Sramsničnikova kmetija v Kamnu pri Zelučah na Dravi, v Celovškem sodnijskem okraju, ki ima zidano hišo z enim nadstropjem, veliko zidano gospodarsko poslopje, oboje v dobrem stanu, 22 oralov 1559 □ sežnjevi njiv, 12 oralov 1312 □ sežnjevi travnika, 42 oralov 513 □ sežnjevi gozda in pašnika, vse skupaj, se prodá dober kup ter se lahko precej prevzame. Več pové dr. Janez pl. Vest, c. k. notar v Celovcu.

Julij Ivanetič, trgovec s tržaškim blagom v Celovcu

„pri angelju,“ Št. Vidsko predmestje, priporočajo za praznike

svojo veliko zalogo špecerijskega, kolonijalnega in materijalnega blaga, po najnižjih cenah, zagotavlja pošteno in vestno postrežbo.

Izborna zaloga pristno-voščenih cerkvenih sveč, zvтков itd.

Ivan-a Stelè-ta

v Kamniku na Kranjskem

priporočajo se prečast. duhovščini, cerkvenim predstojništvom in gg. patronom cerkvenim v obilo naročevanje najrazličnejših

pristno-voščenih izdelkov.

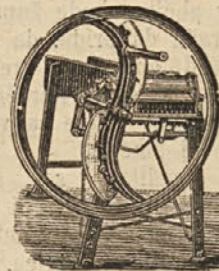
Že nad 200 let obstoječi obrt jamči sigurno gledé na poštenost blaga in točnost v izvrševanju naročil.

KONJAK.

Ta iz krepkega, na lastnih goricah raščenega vina izvlečena Francovka je skušen pomoček za oživiljenje dušnih in telesnih močij. Zoper protin, trganje, otrpenje udov, revmatizem pomaga čudovito in uteši bolečine. Ena steklenica velja 1 gld. 20 kr. Stari konjak je za stare ljudi in take, ki so bolni v želodcu, prava dobrota. Cena 1 gld. 50 kr. Kdor naroči 4 steklenice, se mu dá skrinjica zastoj in plača se na pošti voznina. Dobi se samo pri **Benediktu Hertl**-nu, graščaku na **Goliču** pri Konjicah na Stajerskem.

Za krmljenje po zimi!

slamarezalnice, reporezalnice in krompirreznice, priprave za poparjenje krme, štedilne kuhalnike, mline za trojane in za mečkanje, robkalnice za koruzo, žitne čistilnice, stiskalnice za seno in slamo izdeluje trdno in ročno

PH. MAYFARTH in dr. tovarna za kmetijske stroje.

Dunaj II/1, Taborstrasse 76.

Ceniki zastoj. — Zastopniki se sprejemajo.